

LISA nr. 2

ANTARKTIKA LEPING

Antarktika lepingu täielik esitus, 1961

Preambul

Artikkel 1 - Rahumeelsed eesmärgid

Artikkel 2 - Õigus teha teadusuuringuid

Artikkel 3 - Rahvusvaheline teaduskoostöö

Artikkel 4 - Territoriaalne suveräänsus

Artikkel 5 - Tuumategevus

Artikkel 6 - Lepingu geograafiline kohaldamine

Artikkel 7 - Kontroll

Artikkel 8 - Jurisdiktsioon

Artikkel 9 - Lepingupoolte kohtumised

Artikkel 10 - Tegevus, mis on lepinguga vastuolus

Artikkel 11 - Lepingupoolte vaidlused

Artikkel 12 - Muudatuste tegemine ja lepingu kestus

Artikkel 13 - Ratifitseerimine ja jõustumine

Artikkel 14 - Deponeerimine

Argentiina, Austraalia, Belgia, Tšiili, Prantsuse Vabariigi, Jaapani, Uus-Meremaa, Norra, Lõuna-Aafrika Vabariigi, Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ja Ameerika Ühendriikide valitsus,

tunnistades, et kogu inimkonna huvides on, et Antarktikat kasutatakse jätkuvalt ja igavesti rahumeelsetel eesmärkidel ja et Antarktika ei saaks rahvusvaheliste tülide tandriks või objektiks;

tunnistades, et rahvusvaheline teaduskoostöö Antarktikas annab olulise panuse teaduse arengusse;

veendunud selles, et teaduse huvid ja kogu inimkonna progressiga on kooskõlas õigus teha Antarktikas teadusuuringuid ning tugeva pinnase rajamine sellise koostöö jätkamiseks ja arendamiseks, nagu seda rakendati rahvusvahelise geofüüsika-aasta jooksul;

veendunud samuti selles, et leping, mis tagab Antarktika kasutamise üksnes rahumeelsetel eesmärkidel, ning rahvusvahelise üksteisemõistmise jätkumine Antarktikas aitavad kaasa Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhimõtete ellurakendamisele ja põhikirjaliste eesmärkide saavutamisele;

on kokku leppinud järgmises.

Artikkel I

1. Antarktikat kasutatakse üksnes rahumeelsetel eesmärkidel. Muu hulgas on keelatud igasugune sõjalise iseloomuga samm, nagu näiteks sõjaväebaaside ja sõjaliste kindlustuste loomine, sõjaliste manöövrите korraldamine, samuti mis tahes tüüpi relvakatsetused.

2. Leping ei takista sõjaväepersonali või -varustuse kasutamist teadusuuringuteks või mis tahes muul rahumeelsel eesmärgil.

Artikkel II

Lepingu kohaselt on õigus teha Antarktikas teadusuuringuid ja jätkub teaduskoostöö, nagu seda rakendati rahvusvahelise geofüüsika-aasta jooksul.

Artikkel III

Et edendada Antarktikas rahvusvahelist teaduskoostööd, nagu on sätestatud artiklis II, lepivad pooled kokku, et võimalikult palju:

- a.** vahetatakse informatsiooni Antarktika teadusprogrammide kohta, et võimaldada operatsioone läbi viia maksimaalselt kokkuhoidlikult ja tõhusalt;
- b.** vahetatakse Antarktikas ekspeditsioonide ja uurimisjaamade vahel teaduspersonali;
- c.** vahetatakse Antarktika teadusuuringute andmeid ja tehakse need vabalt kättesaadavaks.

Artikkel IV

1. Midagi lepingus ei tõlgendata kui:

- a.** lepingupoole loobumist varem maksma pandud õigustest või nõudmistest territoriaalse suveräänsuse suhtes Antarktikas;
- b.** lepingupoole loobumist sellise nõude alusest või selle vähendamist territoriaalse suveräänsuse suhtes Antarktikas, mis tal võib olla kas oma tegevuse või oma kodanike tegevuse tulemusena Antarktikas, või muul viisil;
- c.** lepingupoole sellise seisukoha kahjustamist, mis käsitleb muu riigi sellise õiguse või nõude või nõude aluse tunnustamist või mittetunnustamist, mis puudutab territoriaalset suveräänsust Antarktikas.

2. Tegevus, mis leiab aset lepingu kehtimise ajal, ei anna alust Antarktikas territoriaalse suveräänsuse nõude esitamiseks, toetamiseks ega tagasilükkamiseks ega mingite suveräänsuse õiguste loomiseks Antarktikas. Lepingu kehtimise ajal ei esitata territoriaalsele suveräänsusele Antarktikas ühtegi uut nõuet ega olemasoleva nõude laiendust.

Artikkel V

- 1.** Mis tahes tuumaplahvatused Antarktikas ja radioaktiivsete jäätmete paigutamine sinna on keelatud.
- 2.** Selliste rahvusvaheliste kokkulepete sõlmimise korral, mis käsitlevad tuumaenergia kasutamist, kaasa arvatud tuumaplahvatusi ning radioaktiivsete jäätmete paigutamist ja mille poolteks on kõik lepingupooled, kelle esindajatel on õigus osaleda artiklis IX mainitud kohtumistel, kohaldatakse Antarktikas nende kokkulepetega kehtestatud õigusnorme.

Artikkel VI

Lepingut kohaldatakse 60° lõunalaiusest lõuna pool asuvale piirkonnale, kaasa arvatud kõikidele jääselfidele, ent miski lepingus ei piira ega mõjuta mingil viisil ühegi riigi õigusi ega õiguste kasutamist rahvusvahelise õiguse järgi avamerel selles piirkonnas.

Artikkel VII

- 1.** Et aidata kaasa lepingu eesmärkide saavutamisele ja tagada lepingu sätete järgimine on lepingupoolel, kelle esindajatel on õigus osaleda artiklis IX viidatud kohtumistel, õigus määrata vaatlejaid selles artiklis ettenähtud mis tahes kontrollimiseks. Vaatlejad on selle lepingupoolle kodanikud, kes nad määrab. Vaatlejate nimed teatatakse kõigile lepingupooltele, kel on õigus vaatlejaid määrata, ja samuti teatatakse nende määramisaja lõppemisest.
- 2.** Kooskõlas selle artikli lõikega 1 määratud vaatlejal on täiesti vaba juurdepääs igal ajal kõigile Antarktika piirkondadele.
- 3.** Kõik Antarktika piirkonnad, kaasa arvatud kõik uurimisjaamad, seadmed ja varustus nendes piirkondades ning kõik laevad ja õhusõidukid kauba maha- ja pealelaadimise või personali sisenemise ja väljumise kohtades Antarktikas on kogu aeg avatud kooskõlas selle artikli lõikega 1 määratud vaatlejate kontrollile.
- 4.** Õhuvaatlust võib lepingupool, kel on õigus vaatlejaid määrata, läbi viia igal ajal kõigis Antarktika piirkondades.
- 5.** Lepingupool informeerib teisi lepingupooli ajal, mil lepingu tema suhtes jõustub, ja hiljem teavitab neid ette:
 - a.** kõigist oma laevade või kodanike ekspeditsioonidest Antarktikasse ja selle piirides ning kõigist ekspeditsioonidest Antarktikasse, mida organiseeritakse või mis lähtuvad tema territooriumilt;
 - b.** kõigist uurimisjaamadest Antarktikas, mille on hõivanud tema kodanikud; ja
 - c.** sõjalisest personalist või varustusest, mida ta kavatseb Antarktikasse viia lepingu artikli I lõikes 2 sätestatud tingimuste alusel.

Artikkel VIII

1. Et hõlbustada nende lepingukohaste ülesannete täitmist ja ilma et see piiraks lepingupoolte seisukohti jurisdiktsiooni kohta kõigi teiste isikute üle Antarktikas, alluvad artikli VII lõike 1 alusel määratud vaatlejad, artikli III lõike 1 punkti b alusel vahetatud teaduspersonal ja selliseid isikuid saatvad inimesed kõigi tegude ja tegematajätmisteh puhul, mis leiavad aset ajal, mil nad täidavad Antarktikas oma ülesandeid, üksnes selle lepingupoole jurisdiktsioonile, kelle kodanikud nad on.

2. Ilma et see piiraks selle artikli lõike 1 kohaldamist ja kuni meetmete võtmiseni vastavalt artikli IX lõike 1 punktile e, konsulteerivad Antarktikas jurisdiktsiooni teostamise üle vaidlusse segatud lepingupooled viivitamata omavahel, et leida vastastikku vastuvõetav lahendus.

Artikkel IX

1. Nende lepingupoolte esindajad, keda on nimetatud lepingu preambulis, kohtuvad Canberras kahe kuu jooksul pärast lepingu jõustumist ja seejärel sobivate ajavahemike järel ja sobivates kohtades, et vahetada informatsiooni, konsulteerida omavahel Antarktikat käsitlevates ühist huvi pakkuvates küsimustes ja välja töötada, läbi vaadata ja soovitada oma valitsusele meetmed, mis aitavad kaasa lepingu põhimõtete elluviimisele ja eesmärkide saavutamisele, kaasa arvatud meetmed:

- a.** Antarktika kasutamiseks üksnes rahumeelsetel eesmärkidel;
- b.** teadusuuringute hõlbustamiseks Antarktikas;
- c.** rahvusvahelise teaduskoostöö lihtsustamiseks Antarktikas;
- d.** artiklis VII ettenähtud kontrolliõiguste kasutamise lihtsustamiseks;
- e.** küsimuste puhul, mis on seotud jurisdiktsiooni teostamisega Antarktikas;
- f.** Antarktika loodusrikkuste säilitamiseks ja kaitsmiseks.

2. Lepingupoolel, kes on lepinguga ühinenud artikli XIII alusel, on õigus määrata esindajaid osalema käesoleva artikli lõikes 1 viidatud kohtumistel ajavahemikul, mil lepingupool on huvitatud Antarktikas tegutsemisest, korraldades seal olulisi teadusuuringuid, nagu näiteks uurimisjaama rajamine või teadusekspeditsiooni lähetamine.

3. Artiklis VII viidatud vaatlejate aruanded edastatakse lepingupoolte esindajatele, kes osalevad käesoleva artikli lõikes 1 viidatud kohtumistel.

4. Selle artikli lõikes 1 viidatud meetmed jõustuvad, kui need on heaks kiitnud kõik lepingupooled, kelle esindajatel oli õigus osaleda võetavate meetmete läbivaatamiseks peetud kohtumistel.

5. Lepingus kehtestatud õigusi võib kasutada alates lepingu jõustumise päevast, hoolimata sellest, kas nende õiguste kasutamise hõlbustamiseks on mingeid meetmeid esitatud, läbi vaadatud või heaks kiidetud, nagu on selles artiklis sätestatud.

Artikkel X

Lepingupool teeb asjakohaseid jõupingutusi kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjaga, et keegi ei saaks Antarktikas teha toiminguid, mis on lepingu põhimõtete või eesmärkidega vastuolus.

Artikkel XI

1. Kui kahe või enama lepingupoolte vahel tekib vaidlus lepingu tõlgendamise või kohaldamise üle, konsulteerivad nad omavahel, et lahendada vaidlus läbirääkimiste, järelepärimise, vahendamise, lepitamise, vahekohtu, kohtulahendi teel või nende endi valikul muu rahumeelse vahendiga.

2. Lahendamata jäänud vaidlus esitatakse kõigi vaidluspoolte nõusolekul Rahvusvahelisse Kohtusse lahendamiseks; ent ebaõnnestumine kokkuleppele jõudmisel Rahvusvahelisse Kohtusse pöördumise järel ei vabasta vaidluspooli vastutusest jätkata lahenduse otsimist selle artikli lõikes 1 viidatud mis tahes erinevate rahumeelsete vahenditega.

Artikkel XII

1.

a. Lepingut saab muuta või täiendada igal ajal nende lepingupoolte üksmeelse kokkuleppega, kelle esindajatel on õigus osaleda artiklis IX viidatud kohtumistel. Muudatus või täiendus jõustub, kui depositaarvalitsus saab kõigilt asjaosalistelt lepingupooltelt selle ratifitseerimisteate.

b. Muudatus või täiendus jõustub seejärel muu lepingupoolte suhtes, kui depositaarvalitsus saab temalt ratifitseerimisteate. Lepingupool, kellelt kahe aasta jooksul muudatuse või täienduse jõustumisest kooskõlas selle artikli lõike 1 alapunktiga a ei saada ratifitseerimisteadet, loetakse selle ajavahemiku möödudes lepingupoolte hulgas väljaastunuks.

2.

a. Kui kolmekümne aasta möödumisel lepingu jõustumise päevast lepingupool, kelle esindajatel on õigus osaleda artiklis IX viidatud kohtumistel, nõuab seda depositaarvalitsusele saadetud teates, kutsutakse lepingu toimimise ülevaatamiseks niipea kui võimalik kokku kõigi lepingupoolte konverents.

b. Depositaarvalitsus teavitab kõiki lepingupooli kohe pärast konverentsi lõppemist lepingu muudatusest või täiendusest, mille on heaks kiitnud konverentsil esindatud lepingupoolte enamus, kaasa arvatud nende enamus, kelle esindajatel on õigus osaleda artiklis IX mainitud kohtumistel. Muudatus või täiendus jõustub kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1.

c. Kui muudatus või täiendus ei ole jõustunud kooskõlas selle artikli lõike 1 punktiga a kahe aasta jooksul pärast sellest kõigile lepingupooltele teadaandmise päeva, võib lepingupool igal ajal pärast selle aja möödumist teatada depositaarvalitsusele, et ta astub lepingupoolte hulgast välja; ja väljaastumine jõustub kahe aasta möödumisel päevast, mil depositaarvalitsus on teate kätte saanud.

Artikkel XIII

1. Allakirjutanud riigid peavad lepingu ratifitseerima. Leping on ühinemiseks avatud riigile, kes on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liige, või muule riigile, keda võidakse kutsuda ühinema lepinguga kõigi nende lepingupoolte nõusolekul, kelle esindajatel on õigus osaleda artiklis IX mainitud kohtumistel.

2. Riik ratifitseerib lepingu või ühineb sellega kooskõlas oma põhiseaduslike protseduuridega.

3. Ratifitseerimis- ja ühinemiskirjad deponeeritakse Ameerika Ühendriikide valitsuse juurde, kes määratakse depositaarvalitsuseks.

4. Depositaarvalitsus teavitab kõiki allakirjutanud ja ühinenud riike igast ratifitseerimis- või ühinemiskirja deponeerimisest ja lepingu jõustumise kuupäevast ning mis tahes sellesse tehtud muudatusest või täiendusest.

5. Pärast seda, kui kõik allakirjutanud riigid on deponeerinud ratifitseerimiskirjad, jõustub leping nende riikide ja riikide suhtes, kes on deponeerinud ühinemiskirjad. Seejärel jõustub leping ühineva riigi suhtes pärast tema ühinemiskirja deponeerimist.

6. Depositaarvalitsus registreerib lepingu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 102 kohaselt.

Artikkel XIV

Leping on koostatud inglise, prantsuse, vene ja hispaania keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed, ja deponeeritakse Ameerika Ühendriikide valitsuse arhiivi. Ameerika Ühendriikide valitsus edastab selle tõestatud koopiad allakirjutanud ja ühinenud riikide valitsustele.